

Vaasan hallinto-oikeus**Päätös**

Antopäivä

Päätösnumero

06.06.2023

23/0012/1

Diaarinumero

00792/20/5201

Asia Valitus vesitalousasiassa

Muutoksenhakija Pieni Pyhävesi -yhdistys ry

Luvan hakija Väylävirasto

Päätös, johon on haettu muutosta

Itä-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristölupavastuualue
20.5.2020 Nro 29/2020

Asian aiempi käsittely

Muun muassa Pieni Pyhävesi ry:n vireille paneman hallintopakkoasian lainvoimainen ratkaisu (Itä-Suomen aluehallintovirasto 20.9.2012 Nro 70/2012/2, Vaasan hallinto-oikeus 30.5.2014 Nro 14/0175/2 (muutos päävelvoitteeseen 3, kursivoitu) ja korkein hallinto-oikeus 6.7.2015 taltionumero 1918 (ei muutosta lopputulokseen)) kuuluu seuraavasti:

1. Tarkkailun suorittaminen ja siitä raportointinen

Aluehallintovirasto velvoittaa (Liikenneviraston) toteuttamaan vuosina 2013–2016 Pienen Pyhäveden ja siihen tiealueen kautta laskevien uomien veden laadun tarkkailua.

Tarkkailua on toteutettava vastaavasti kuin vuosina 2011–2012 eli 1.4.2011 päivätyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti niin, että Pienen Pyhäveden Kaalislahdelta, Hemmonsälältä ja syvännepisteestä 097 näytteet otetaan kaksi kertaa vuodessa (maalis-huhtikuu ja loppukesä) ja neljästä Pieneen Pyhäveteen laskevasta ojasta kaksi kertaa vuodessa kevään ja syksyn ylivirtaamakausina. Analyysivalikoima on ohjelman mukainen, mutta alkuaineista on analysoitava vain natrium ja mangaani. Sedimenttitutkimuksia ei ole tarpeen jatkaa.

Tulokset on toimitettava Pieni Pyhävesi -yhdistys ry:lle, Etelä-Savon ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Mäntyharjun kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle välittömästi niiden valmistuttua.

Vuosien 2014, 2015 ja 2016 helmikuun loppuun mennessä on laadittava väliraportti edellisen vuoden tarkkailutuloksista ja niiden vertailusta aikaisempiin tuloksiin. Väliraportit on toimitettava samoille tahoille kuin tarkkailukertakohdattaiset analyysitulokset.

2. Uuden hakemuksen tekeminen

Vuoden 2017 helmikuun loppuun mennessä (Liikenneviraston) on tehtävä Itä-Suomen aluehallintovirastolle vesilain mukainen hakemus, johon sisältyvät esitys vesistötarkkailun jatkamisen tarpeellisuudesta sekä tarkkailutulosten ja muun käytettävissä olevan aineiston perusteella tehty esitys niistä toimenpiteistä, jotka ovat jatkossa tarpeen Pienen Pyhäveden veden laadun ja ekologisen tilan säilyttämiseksi vähintään sillä tasolla, mikä vallitsi ennen valtatie 5 parantamisen aloittamista.

Hakemuksessa on selvitettävä ainakin tarve hapettaa tai ilmastaa Pienen Pyhäveden syvänteitä, mikäli niiden sisäkuormitteinen tila ei ole parantunut vuosien 2011–2012 tilanteeseen verrattuna, sekä muita mahdollisia kunnostustoimenpiteitä.

Hakemukseen on liitettävä vesitalousasioista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1560/2011) edellytetyt selvitykset.

3. Ojiin liittyvä velvoite

Aluehallintovirasto velvoittaa (Liikenneviraston) seuraamaan valtatie 5 tiealueen ojituksen ja siltä Pienen Pyhäveden suuntaan laskevien ojien kuntoa vähintään kaksi kertaa vuodessa kyseiset oja-alueet maastossa läpikäyden. Tarvittaessa on ryhdyttävä *tiealueella* toimenpiteisiin, joilla estetään ojien eroosiota ja *tiealueen* tavanomaista suuremmat päästöt vesistöön. Tarkkailua on suoritettava vuosina 2013–2016.

Seurannan toteutuksesta ja tehdyistä toimenpiteistä kuormituksen vähentämiseksi on ilmoitettava Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kunkin seurantavuoden loppuun mennessä ja tehdyistä *toimenpiteistä ja ojien huonokuntoisuuteen liittyvistä havainnoista* välittömästi niiden tekemisen jälkeen.

Uhkasakko

Siltä varalta, että (Liikennevirasto) ei noudata sille määrättyjä velvoitteita, asetetaan kunkin päävelvoitteen osalta erikseen 5 000 euron määräinen uhkasakko.

Aluehallintovirasto voi tuomita uhkasakon maksettavaksi, jos päävelvoitetta ei ole noudatettu. Uhkasakon tuomitsemisesta maksettavaksi on tehtävä hakemus.

Valituksenalainen päätös

Aluehallintovirasto on päätöksellään hyväksynyt hakijan esityksen Pienen Pyhäveden ja siihen teialueen kautta laskevien uomien veden laatua koskevan tarkkailuvelvoitteen päättämisestä. Aluehallintovirasto on katsonut, että hallintopakkopäätöksen 20.9.2012 nro 70/2012/2 päävelvoitteen kohdassa 1 tarkoitettu vesistötarkkailu, päävelvoitteen kohdassa 2 tarkoitettu esitys ja päävelvoitteen 3 edellyttämät toimenpiteet, ovat riittävät eikä lisävelvoitteiden asettaminen ole tarpeen. Vesistötarkkailussa saatujen tulosten perusteella käy ilmi, että valtatie 5 (jäljempänä myös VT5) rakennusaikaiset vaikutukset ovat vähentyneet ja palautuneet sille tasolle, joka Pienessä Pyhävedessä oli ennen rakennustöitä.

Päätöksen perusteluissa on muun muassa todettu, että asiassa on ensisijaisesti arvioitava, voidaanko hallintopakkopäätöksellä määrätyn tarkkailun tuloksista osoittaa, että valtatie 5 parantamishankkeella yhtäältä on ollut vaikutusta Pieni Pyhäjärvi -vesimuodostuman tilaan ja toisaalta, tämä vaikutus on lakanut. Arvioinnissa on verrattava ennen rakennustöitä vallinnutta vesistön tilaa parannustöiden jälkeiseen vesistön tilaan. Mikäli näin ei olisi, on aluehallintoviraston toissijaisesti arvioitava, onko hakijan hallintopakkopäätöksessä 20.9.2012 nro 70/2012/2 asetettujen velvoitteiden täyttämiseksi ryhdyttävä joihinkin toimenpiteisiin.

Päävelvoite 1

Pientä Pyhävettä on tarkkailtu valtatie 5 parantamisen aikana vuosina 2011–2012 ja sen jälkeen vuosina 2013–2016. Tätä ennen tarkkailua oli suoritettu jossain määrin 1970-luvulta lähtien. Liikenneviraston (nyk. Väylävirasto) suorittama velvoitetarkkailu on käsittänyt useita kohteita Pienessä Pyhävedessä ja siihen johtavissa ojissa. Analyysivalikoimassa on tarkkailuraportissa esitetyn mukaisesti ollut mukana laaja määrä erilaisia veden laatua kuvaavia laatu-tekojia, joiden perusteella voidaan tehdä johtopäätöksiä vesistöön laskevien uomien veden laadusta ja vesistön tilasta sekä arvioida vesistön tilaan johtaneita syitä ja vesistön tilan palautumista ennalleen.

Pienen Pyhäveden veden laatu sekä ojien veden laatu on ollut hakemukseen liitettyjen tarkkailutulosten ja veden laadun vertailutietojen perusteella pienelle vesistölle tyypillinen eli ravinteikas ja etenkin vesistön syvänteissä ja pohjakerroksissa on voinut havaita vähähappisuutta. Pieni Pyhävesi on kooltaan pieni ja osaltaan vedenlaatutietoihin on voitu katsoa vaikuttavan järven koosta, mataluudesta ja pienestä sekoittumisvyöhykkeestä johtuva veden huono sekoittuminen. Asiassa saadun selvityksen mukaan mataluudesta johtuva veden huono sekoittuminen näkyy esimerkiksi Kaalislahdella, joka on pieni ja matala lahti ja jonka veden vaihtuvuus on heikko. Pohjan vesikerrosten hapettomuuden voidaan katsoa olevan tarkkailuraportissa esitetyn mukaisesti tavanomainen ongelma alueen pienissä järvissä. Pienessä Pyhävedessä sisäistä kuormitusta voi saadun selvityksen mukaan erityisesti katsoa aiheutuneen ajan myötä tapahtuneesta kloridikuormituksesta, sillä kloridikuormituksen seurauksena aiheutuu kerrostumista matalassa järvessä, jonka veden vaihtuvuus on heikko. Kerrostuneisuus taas johtaa hapettomuuteen, joka aiheuttaa sisäisen kuormituksen lisääntymistä.

Tarkkailuraportin yhteenvedon mukaan Pienen Pyhäveden valuma-alueella

harjoitetaan maa- ja metsätaloutta, josta seuraa vesistöön kohdistuvaa taustakuormitusta. Muualta tulevaa taustakuormituksen määrää voi siten olla jokseenkin hankalaa erottaa muista kuormituslähteistä, kuten valtatie 5 rakentamisesta. Lisäksi kalojen aiheuttama pohjan pöyhintä (biturbaatio) vapauttaa kiintoainetta ja ravinteita pohjasta ja vaikuttaa näin vedenlaatuun. Veden kerrostuneisuusolosuhteiden vaihtelut saattavat myös näkyä kuormituksen pulssimaisina vaihteluina.

Hakemuksessa esitetyn tiedon mukaan 2010-luvun alkupuolen suurissa kiintoainepitoisuuksissa voidaan taustalla katsoa olevan suuret lyhyellä aikavälillä olleet sateet, jotka ovat huuhtoneet maa-aineksia ojiin ja ojaston kautta Pieneen Pyhäveteen, kun tien parannustyön vuoksi tiealue ja ojat olivat peitteettömiä. Myöhemmin ojien ja tietyömaan saatua kasvipeitteen on eroosio kuitenkin vähentynyt ja vähenee edelleen vaikuttaen huuhtoutumana Pieneen Pyhäveteen kulkeutuvan maa-aineksen määrään. Kloridipitoisuuksien taso nousi tarkkailutulosten mukaan nopeasti 2010-luvun alussa ja lähti laskuun sen jälkeen. Tarkkailutuloksista ilmi käyvä kloridipitoisuuksien taso on hakijan mukaan todennäköisesti seurausta tien suolauksesta ja suojojen päätyemisestä vesistöön maansiirtotöiden aikaan ojaston kautta. Pitkällä aikavälillä esiintyneet pohjan hapettomuusongelmat viittaavat hakijan mukaan siten jo valtatie 5 rakennustöitä edeltäneeseen kloridikuormaan, joka on taasen seurausta edellä mainitusta ennen tien parantamista tapahtuneesta tien suoлаamisesta. Tien suoлаuksen yhteys käy ilmi tarkkailuraportissa vertailuaineistona olevan Särkämäjärven huomattavasti alhaisemmista kloridipitoisuuksista, sillä Särkämäjärven välittömässä lähiympäristössä ei ole suuria suolattavia teitä, eikä näin ollen ole havaittu suuria kloridipitoisuuksiakaan. Tarkkailutulosten perusteella tienrakennuksen seurauksena on lasku-uomiin ja niiden kautta Pieneen Pyhäveteen kulkeutunut liukoisten suojojen lisäksi myös kiintoainetta, metalleja ja ravinteita. Tarkkailuyhteenvedon mukaan mitatut haitta-ainepitoisuudet vedessä ovat selvästi vähentyneet, ja niitä voidaan muutoinkin pitää hulevesille tyypillisinä tasoina tai tätä pienempinä.

Tarkkailutulokset ojien havaintopisteistä osoittavat, että valtatie 5 parannustyöstä on aiheutunut Pieneen Pyhäveteen kuormituspiikki, jonka vaikutus on ollut haitallinen järven veden laatuun. Kuormituksen alkuperän voi kohdistaa tiehankkeeseen, sillä tarkkailutulosten yhteenvedon mukaan vedestä määritettyjen parametrien pitoisuudet ovat olleet tien alapuolisissa havaintopisteissä suuremmat kuin tien yläpuolisissa pisteissä. Tarkkailutuloksiin perustuvan selvityksen mukaan pitoisuudet ojahavaintopisteillä ovat kuitenkin selkeästi pienentyneet ajan myötä ja ovat olleet hulevesiselvityksestä ilmenevän tavanomaisen tiepinnoilta valuvan huleveden tasolla tai tätä alhaisemmat.

Valtatie 5 parannushankkeen vaikutus järven vedenlaatuun ei ole yksiselitteinen. Vertailua järven tilassa ennen ja jälkeen parannustöiden vaikeuttaa vertailuaineiston vähäisyys, mikä tulee ilmi myös Etelä-Savon ELY-keskuksen hakemuksen johdosta antamassa lausunnossa. Esimerkiksi syvänteiden ajoittaista happivajausta on saattanut esiintyä ELY-keskuksen mukaan jo ennen parannushanketta, mutta todennettua tarkkailutietoa siitä on vasta myöhemmässä vaiheessa käynnistyneen tarkkailun myötä. Useiden tarkkailuparametrien vertailuaineisto koostuukin vain yksittäisistä tarkkailutuloksista, joiden perusteella ei luotettavaa johtopäätöstä järven nykytilan ja ennen parannustyötä vallinneen tilan välillä ole mahdollista tehdä. Parannustyön vaikutuksen epävarmuutta lisää sekin, että vesistön tilaan vaikuttaa luonnollisesti kaikki valuma-alueelta tuleva kuormitus, joista yksittäisenä suurimpana kuormittajana

on mainittu maatalous. Tarkkailuaineiston perusteella on kuitenkin todettavissa, että Pienen Pyhäveden veden laadun parantumiskehityksen trendi on ollut tarkasteluaikavälillä paraneva.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 21 §:n mukaan vesienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman tavoitteena on, että pinta- ja pohjavesimuodostelmien tila ei heikkene ja niiden tila on vähintään hyvä. Mainittu tila tuli saavuttaa vuoteen 2015 mennessä. Pienen Pyhäveden ekologinen tila on Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnittelussa 2000-luvulla luokiteltu erinomaiseksi. Luokittelu ei perustunut mittauksisiin vaan asiantuntija-arvioon. Toisella suunnittelukaudella ekologinen tila on määritetty tyydyttäväksi. Asiassa saadun selvityksen perusteella on ilmeistä, että Pienen Pyhäveden tilaluokan huononeminen johtui ainakin osittain valtatie 5 parannushankkeesta, minkä seurauksen rakentamisalueelta vesistöön kulkeutui vesien mukana humusta, kiintoainetta, liukoisia suoloja ja ravinteita.

Saadun selvityksen mukaan vuonna 2019 julkaistussa luokituksessa Pienen Pyhäveden ekologinen tila on noussut tyydyttävästä hyvään. Ekologinen tila määräytyy hyväksi klorofyllipitoisuuden perusteella, mutta muiden biologisten laatekijöiden ja fysikaaliskemiallisten muuttujien tila on erinomainen. Klorofyllipitoisuudenkin trendi on ollut laskeva, joten voidaan arvioida, että edellytykset vesistön pysymiseen hyvällä tasolla ja ekologisen tilan edelleen kohelemiseen ovat jatkossa olemassa.

Päävelvoite 2

Aluehallintoviraston päätöksen 20.9.2011 mukaan hakijan tuli tehdä määräaikaan mennessä vesilain mukainen hakemus ja liittää siihen esitys tarkkailun jatkamisen tarpeellisuudesta. Lisäksi määrättiin, että mikäli järven veden laadussa ei tapahdu myönteistä kehitystä tulevina vuosina, on hakijan esitettävät toimenpiteet syvänealueiden happipitoisuuden ylläpitämiseksi ja veden laadun parantamiseksi. Käsillä olleiden tarkkailutulosten ja edellä esitetyn luokitustiedon valossa aluehallintovirasto on todennut, että veden laatu on parantunut päätöksessä edellytetyllä tavalla. Näin ollen tarkkailun jatkamiselle ei ole perusteita valtatie 5 parannushankkeesta aiheutuneiden vesistövaikutusten vuoksi.

Hakija on esittänyt toimenpiteitä, joilla veden laatua voitaisiin parantaa. Hakija ei kuitenkaan katso olevansa velvollinen osallistumaan näihin toimenpiteisiin valtatie 5 perusparannushankkeesta aiheutuneiden vesistövaikutusten vuoksi. Edellä esitettyyn viitaten aluehallintovirasto on katsonut, että hallintopakko-päätöksessä nro 70/2012/2 päävelvoitteessa 1 määrättyjen tarkkailuvelvoitteiden kautta saadut veden laatua kuvaavat tiedot kertovat veden laadun parantumisesta riittävästi ja valtatie 5 parannushankkeesta aiheutuneet haitalliset vaikutukset ovat päättyneet. Perusparannushankkeesta ei aiheutunut sellaisia pysyviä vesistövaikutuksia, jotka estäisivät vesienhoidon tilatavoitteiden toteutumista. Pieni Pyhävesi -yhdistys ry:n aluehallintovirastolle 14.11.2011 tekemän hallintopakko-hakemuksen ja 20.9.2012 asetettujen velvoitteiden johdosta ei perusteita hakijan velvoittamiseksi erityisiin veden laatua parantaviin kunnostustoimenpiteisiin Pienen Pyhäveden veden laadun edelleen parantamiseksi ole.

Päävelvoite 3

Päävelvoitteen 3 osalta aluehallintovirasto on todennut, että velvoitteessa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamista on valvonut Etelä-Savon ELY-keskus. ELY-keskus on käsillä olevan hakemuksen johdosta antamassaan lausunnossa todennut, että uuden tielinjauksen kohdalle tehdyt pengerrykset ja ojauomat ovat nurmettuneet ja kiintoaineen ja siihen sitoutuneen fosforin ym. kulkeutuminen on vähentynyt huomattavasti. Ojatarkkailun perusteella ojissa virtaava vesi ei laadultaan poikkea tavanomaisesta tiealueilta tulevasta hulevedestä. Näin ollen aluehallintovirasto on katsonut, että päävelvoitteen 3 johdosta ei ole syytä määrätä enempää toimenpiteitä.

Johtopäätökset

Vesistö tarkkailussa saatujen tulosten perusteella käy ilmi, että valtatie 5 rakennusaikaiset vaikutukset ovat vähentyneet ja estettä järven tilan palautumiselle tasolle, joka Pienessä Pyhävedessä oli ennen rakennustöitä, ei ole. Edellä esitetyn perusteella on katsottava, että hakija on täyttänyt hallintopakkopäätöksessä 20.9.2011 nro 70/2012/2 asetetut päävelvoitteet 1, 2 ja 3. Mitä tulee muihin mahdollisesti vesistön tilan parantamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin, aluehallintovirasto on todennut, että vesilain 3 luvun 2 §:ssä on säädetty vesitaloushankkeen yleisestä luvanvaraisuudesta. Vesitaloushankkeella on oltava lupa esimerkiksi silloin, jos hanke muuttaa vesiympäristöä ja tämä muutos aiheuttaa vesistön tilan huononemista. Hallintopakkopäätöksen perusteena olleet Valtatie 5 rakennushankkeesta aiheutuneet haitalliset vaikutukset ovat päättyneet ja vesistön tila on parantunut. Näin muodoin edellytyksiä velvoittaa enempään toimenpiteisiin vesilain yleisen luvanvaraisuusperusteen nojallakaan ei ole.

Vastauksessaan Pieni Pyhävesi ry:n muistutukseen aluehallintovirasto on todennut, että Pienen Pyhäveden veden laadun voidaan katsoa parantuneen eikä estettä sen palautumiselle tilaan, joka vallitsi ennen valtatie 5 rakentamishanketta ole. Laissa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä vesienhoidon ympäristötavoitteiksi on asetettu se, ettei vesimuodostelmien tila heikkene ja niiden tila olisi hyvä. Pienen Pyhäveden veden laatu on tarkkailutietojen valossa parantunut tavoitetasolle eikä näin ollen lisävelvoitteiden määrääminen hakijalle ole tarpeen. Mitä tulee tienpidosta mahdollisesti aiheutuneisiin vesistövaikutuksiin, on vesilain 3 luvun 2 §:ssä säädetty vesitaloushankkeen yleisestä luvanvaraisuudesta. Vesitaloushankkeella on oltava lupa esimerkiksi silloin, jos hanke muuttaa vesiympäristöä ja tämä muutos aiheuttaa vesistön tilan huononemista. Tien pitäminen sinänsä ei ole edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitettu vesiympäristöä muuttava hanke eikä tienpito ja siihen liittyvä suolaus siten kuulu vesilain soveltamisalaan.

Aluehallintoviraston soveltamat oikeusohjeet

Vesilaki (587/2011) 3 luku 2 § ja 14 luku 4 §

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) 21 §

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Pieni Pyhävesi -yhdistys ry (jäljempänä myös yhdistys) on vaatinut aluehallintoviraston päätöksen kumoamista ja asian palauttamista uuteen käsittelyyn.

Yhdistys on edellyttänyt, että järven tilan ennallistamiseksi:

- tiesuola olisi korvattava biohajoavilla suoloilla;
- Väyläviraston tulisi rakentaa tai vähintäänkin osallistua suojarakenteiden rakentamiseen VT5:lta Pieneen Pyhäveden laskeviin ojiin;
- Kaalislahden osalta Väylävirasto olisi velvoitettava korjaaviin toimenpiteisiin, joista sinne laskevien ojien suojarakenteet sekä lahdesta johtavien salmien ruoppaus olisivat mahdollisesti toimivimmat (edellyttäisi asiantuntija-arviota);
- nykytilanteen varmistamiseksi olisi järjestettävä vähintään yksi ojien ja vesistön tarkkailukierros, koska Väyläviraston tekemä hakemus tehty kaksi vuotta myöhässä.

Valituksen liitteinä 1–5 ovat vesistötulokset (ELY-keskus ja Jyväskylän yliopisto, Nab Lab Oy), kartta, ojien tarkkailumittaukset 2010–2016, Särkämäjärven mittaustulokset ja Veikko Honkosen lausunto.

Aluehallintoviraston päätöksen nro 70/2012/2 (20.9.2012) mukaan Pienen Pyhäveden ja siihen laskevien ojien vesistötarkkailu tuli tehdä 1.4.2011 päivätyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti kahdesti vuodessa. Väyläviraston laiminlyönnistä johtuen hakemus vesistötarkkailun jatkamisen tarpeellisuudesta on tehty kaksi vuotta määräajan jälkeen. Hakemuksen on tullut myös sisältää ne toimenpiteet, jotka ovat jatkossa tarpeen Pienen Pyhäveden veden laadun ja ekologisen tilan säilyttämiseksi vähintään sillä tasolla, mikä vallitsi ennen valtatie 5 parantamisen aloittamista.

Aluehallintoviraston päätöksen johtopäätöksissä (sivu 15, kappale 3) on esitetty seuraavaa: ”Hallintopakkopäätöksen perusteena olleet Valtatie 5 rakennushankkeesta aiheutuneet haitalliset vaikutukset ovat päättyneet ja vesistön tila on parantunut. Näin muodoin edellytyksiä velvoittaa enempiin toimenpiteisiin vesilain yleisen luvanvaraisuusperusteen nojallakaan ei ole.” Muutoshakija on katsonut johtopäätöksen perustuvan Väyläviraston virheellisesti esittämiin tosiasioihin. Virallisten vesistötarkkailutulosten mukaan vesistön tila ei ole palautunut ennen työmaata vallinneelle tasolle.

Väylävirasto on hakemuksessaan esittänyt seuraavat paikkansapitämättömät väitteet: järven tila on parantunut, suolausta on voitu vähentää, hapettomuus on jatkunut 1970-luvulta saakka, haittojen voidaan katsoa päättyneen, puhdistautumiskykyä ei ole heikennetty pysyvästi tai vesiluontoa muutettu pysyvästi ja vesistön tilaluokituksen muutos.

Aluehallintoviraston vuodelta 2012 olevan päätöksen edellyttämää korjautumista tasolle ennen VT5 peruskorjausta ei ole tapahtunut. Tätä ilmentää muun muassa näkösyvyys, mikä kuvastaa vesistön tilan yleistä tasoa. Näkösyvyys on ennen valtatie 5 perusparannusta vuonna 2003 ollut 2,5–3,7 metriä ja perusparannuksen jälkeen toistuvasti 2,0 metriä tai alle sen. Tievalueen suolausta ilmentämä järiveden kloridipitoisuus on myös noussut vuoden 2010 jälkeen. Tarkkailutietojen perusteella suolan käyttö tiealueella ei ole vähentynyt, vaan pikemminkin järveen kohdistunut absoluuttinen suolakuormitus on lisääntynyt, mikä näkyy esimerkiksi vuoden 2016 kevään vesistömittauksissa.

Asiassa tulee ottaa huomioon Suomen ympäristökeskuksen säännöllisesti julkaistava pintavesien tilaa kuvaava raportti. Vuoden 2008 raportin mukaan Pienen Pyhäveden ekologinen tila oli erinomainen. VT5 perusparannuksen jälkeen vuonna 2013 julkaistun raportin mukaan Pienen Pyhäveden ekologinen tila oli kaksi pykälää heikompi eli tyydyttävä. Vuonna 2019 julkaistun raportin

mukaan ekologinen tila oli hyvä, mikä ei vastaa ennen perusparannusta vallinnutta erinomaista tilaa.

Väylävirastolle asetettuun vaatimukseen: ”Esitys niistä toimenpiteistä, jotka ovat jatkossa tarpeen Pienen Pyhäveden veden laadun ja ekologisen tilan säilyttämiseksi vähintään sillä tasolla, mikä vallitsi ennen valtatie 5 parantamisen aloittamista.” ei ole otettu aluehallintoviraston päätöksessä riittävästi kantaa.

Väylävirasto on esittänyt velvoitteen poistamiseksi muun muassa seuraavat näkemyksensä: ”Tarkkailutulosten ja muiden lähtötietojen perusteella on havaittavissa, että järven tila on parantunut” ja ”lyhytkestoisten ja väliaikaisten haittojen voidaan katsoa päättyneen.” Kyseiset väitteet ovat perusteettomia verrattaessa vuosina 2010–2016 järivedestä tehtyjä mittaustuloksia VT5 perusparannusta edeltäviin mittauksiin. Yhdistys on koonnut luvan hakijalle asetun velvoitteen aikana 2010–2016 vesistö tarkkailun yhteydessä tehdyt analyysit ja ennen VT5 perusparannusta viranomaisen tekemät analyysitulokset vuodesta 1972 alkaen valituksen liitteeseen 1. Tuloksista on havaittavissa, että vesistön tilassa ei ole tapahtunut paranemista tarkkailuvuosien 2010–2016 aikana. Lisäksi järven suolapitoisuus on noussut, vaikka Väylävirasto on esittänyt, että: ”Valtatien parantamisen ansiosta tieosuuden suolausta on voitu vähentää huomattavasti.” Virallista tarkkailua ei ole suoritettu vuoden 2016 jälkeen, joten seurannassa on ollut pian neljän vuoden tauko, minkä vuoksi pysyvyyden arviointi on mahdotonta ilman uutta täysin puolueetonta mittausta. Näin ollen muutoksenhakija ei voi hyväksyä hakemuksen perusteluissa (sivu 3, kappale 5) mainittua väitettä ”Tarkkailun perusteella vesistön puhdistautumiskykyä ei ole heikennetty pysyvästi tai vesiluontoa muutettu pysyvästi.” Yhdistys on tehnyt happireagensseillä yksittäisiä kontrollimittauksia, joissa syvänteet on edelleen todettu hapettomiksi, muun muassa Hemmonselällä oleva syvänte viimeksi talvella 2019. Lisäksi on ilmennyt, että VT5:n kal-liolouhinta-alueelta on hulevesien mukana kulkeutunut kivi- ja muuta kiintoainetta niin sanottua Honkajokea pitkin täyttäen virtauksen kulkusuunnassa Salmisaaren itäpuolella olleen noin kahdeksan metrin syvänteen. Karttaan merkitty syvänte on hävinnyt, ja nyt löytyvä syvin kohta on vain 3–4 metriä syvä. Kysymyksessä on siis ainakin yksi pysyvä muutos jo järven pohjan muodossa.

Luvan hakija on todennut hakemuksessaan erityisemmin perustelematta myös, että: ”Järven tilaan vaikuttaa sisäinen kuormitus ja syvänteiden hapettomuus, joka on jatkunut jo 70-luvulta saakka”. Luvan hakija on jatkanut: ”Myöskään täyskiertoa ei pääse syntymään johtuen järven muodosta ja pienestä sekoittumisvyöhykkeestä”. Väite 1970-luvulta jatkuneesta hapettomuudesta ei pidä paikkaansa, sillä saatavissa olevissa virallisissa mittauksissa Pienen Pyhäveden mittauspisteessä 097 järven syvänteet eivät ole olleet kertaakaan täysin hapettomia vuosina 1972–2003, siis ennen valtatie 5 muutostyömaata (liite 1). Tämä on todettu myös aluehallintoviraston vuodelta 2012 olevan päätöksen sivulla 7. Mikäli järven muoto synnyttäisi hapettomuutta, järvi olisi jo aikojen alussa muuttunut kokonaan suoalueeksi. Virallisten mittausten mukaan mittauspiste 097 syvänte on siis ollut ensimmäistä kertaa täysin hapeton VT5 työmaan aikana vuonna 2010 ja toistuvasti sen jälkeen. Syyskierto ja happitäydennys ovat jääneet vuosina 2010–2016 joko kokonaan tai osittain tapahtumatta. Hapettomuutta käsitellään hakemuksen useammassa eri kohdassa. Hakemuksen perusteluissa sivun 6 kappaleessa 2 nostetaan esille kesäkerrostuneisuus yhtenä asiana. Yhdistys on todennut, että kesäaikainen lämpötilakerrostuneisuus on tyypillistä kaikille avovesialueille, niin merialueille kuin järville.

Yhdistyksen merkittävin huoli onkin, että vesi on vuosina 2010–2015 ollut kerrostunutta ja syvänteet hapettomia myös syyskierron aikaan elokuussa. Yhdistys on pitänyt tähän merkittävänä syynä muun muassa luvan hakijankin useassa kohdassa esiin nostamaa tiesuolausta ja siitä seuraavaa halokliiniä.

Mittaustulokset ovat tarkasteltavissa muun muassa Hertta-järjestelmästä. Ilmeinen syy 2010-luvulla esiintyneeseen hapettomuuteen on tarkkailumittaustenkin valossa valtatie 5 perusparannustyön aiheuttama merkittävä ulkoinen kuormitus. Mitään muita poikkeavia kuormituslähteitä kuten lisäojituksia, suuria viljelyalueita tai muuta sellaista ei järven valuma-alueilla ole ja lisäksi Pienen Pyhäveden päävaluma-alue on pohjoisessa juuri valtatie 5 puolella. Järven eteläpuolella on ”emojärvi” Pyhävesi. Muita lisävaluma-alueita ei juuri ole, Sikolammestakin järven itäpuolelle laskeva oja saa alkunsa VT5:lta, samoin kuin länsipuolelle laskeva Mäntysenlammen laskuoja.

Perusteluissaan Väylävirasto on esittänyt, että: ”Valtatie parantamisen ansiosta tieosuuden suolausta on voitu vähentää huomattavasti”. Väylävirasto ei kuitenkaan ole esittänyt mitään faktoja. Vanhaan tiealueeseen verrattuna ajoratojen pinta-ala on vähintään kaksinkertainen. Näin ollen, vaikka tiesuolamäärä/neliometri olisi puolitettu, Pienen Pyhäveden tulisi sama määrä suolaa kuin ennenkin. Tiealueelta ojiin ja edelleen järveen päätyvän suolan kokonaismäärä on ratkaiseva. Lisäksi, kun otetaan huomioon ilmastomuutoksen vaikutuksesta lisääntyneet voimakkaat sateet ja suotavien suoalueiden poisto tien rakennusvaiheessa, epäpuhtauksien huuhtoutuminen on vielä rajumpaa. Pienen Pyhäveden huuhtoutuvat suolat samoin kuin kaikki liikennepäästöt saavat alkunsa VT5:n siltä viiden kilometrin matkalta, jonka kaikki hulevedet molemmin puolin tietä puhdistamatta virtaavat kahdeksaa ojaa pitkin Pienen Pyhäveden. Korkeusero tielinjauksen ja Pienen Pyhäveden välillä tällä viiden kilometrin matkalla on 4,5 metristä 32 metriin. On arvioitu, että uudelta VT5:n alueelta (17,5 ha), jolla on suora vaikutus Pienen Pyhäveden, kertyy tulevina vuosina 600 millimetrin sademäärällä arviolta 105 000 m³/vuodessa aiempaa enemmän hulevesiä. Tämä tietää, että 4–32 metriä korkeammalla sijaitsevalta tieltä suolat huuhtoutuvat entistä paremmin ja nopeammin alapuoliseen järveen. Myöskään valituksen liitteenä 1 olevassa taulukossa esitetyt suolakomponentit (Na, Mg, Cl, SO₄) eikä sähkönjohtavuus osoita laskevaa trendiä. Lisäksi valituksen sivulle 8 on koottu taulukkoon Na-, Cl- ja sähkönjohtavuusarvot vuosilta 1972–2016. Näiden arvojen perusteella on ilmiselvää, ettei kokonaissuolausta ole vähennetty. Tiesuola liukoisena ei myöskään sedimentoidu järven pohjaan ja siten poistu vaikuttamasta järven tilaan.

Tilaluokan heikentyminen todetaan hakemuksen sivulla 5 kohdassa ”Vedenlaatu ja vesistön tila”: ”Pieni Pyhävesi on Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa luokiteltu pieneksi humusjärveksi (Ph). Sen ekologinen tila 2. suunnittelukaudella on määritetty tyydyttäväksi ja kemiallinen tila hyvää huonommaksi. Tilaluokka on huonontunut 1. suunnittelukaudesta ekologisen tilan osalta kahdella ja kemiallisen tilan osalta yhdellä tilaluokalla.” Mutta samalla luvan hakija on todennut perusteluissaan (sivu 3, kappale 4), että: ”Vesistön tilaluokan muuttumisen vesienhoidon suunnittelukausien välillä ei voida katsoa johtuvan valtatie 5 parantamisesta.” Tätä väitettä yhdistys ei hyväksy. Muita muutoksia ei järviympäristössä ole tapahtunut ja lisäksi, jos hallintopakkopäätöksessä ekologisen tilan kehitys on asetettu yhdeksi kriteeriksi, sen kyseenalaistaminen ei ole perusteltua. Järven tilaa käytännön näkökulmasta kuvaavat näkösyvyys ja kemiallinen hapenkulutus. Vi-

rallisiin tietoihin pohjautuvan datan perusteella voidaan todeta, että Pienen Pyhäveden mittauspisteessä 097 näkösyvyudessa on havaittavissa selkeä tason lasku 1970-luvulta (keskiarvo 1972–2003 oli 3,1 metriä ja 2010–2014 1,9 metriä). Vastaavasti kemiallisessa hapenkulutuksessa oli nouseva trendi (keskiarvo kahdeksassa metrissä vuosina 1972–2003 oli 9,7 ja vuosina 2010–2014 12,0). Näihin liittyvät mittaustulokset vahvistavat toisiaan ja niiden mukaan mitään paranemista järven tilassa ei ole tapahtunut. Näitä tekijöitä selventää kuvassa 2 esitetty piirros. Lisäksi lähimpänä VT5 ovat Hemmonselkä ja Kaalislahti, ja ne ovat vastaanottaneet suurimman osan VT5:n kuormituksesta, mutta näistä pisteistä ei ole käytettävissä pitkän ajan seuranta.

Myös Jyväskylän yliopiston (Nab Labs Oy) tutkimuksissa vielä elokuussa 2016 todetaan, että Hemmonselän havaintoasemalla alusveden happitilanne oli huono, ja alin kerros oli lähes hapeton. Palautuminenhan oli yksi aluehallintoviraston asettamista vaateista hallintopakkoasiassa silloiselle Liikennevirastolle ja aluehallintoviraston päätöksen perusteluissa sivun 12 kappaleessa 4 myös todetaan sama asia: ”Arvioinnissa on verrattava ennen rakennustöitä valittua vesistön tilaa parannustöiden jälkeiseen vesistön tilaan”. Näin ollen muutoksenhakija ei voi hyväksyä aluehallintoviraston ratkaisussa (sivu 12, kappale 3) esitettyä perustetta: ”Vesistötarkkailussa saatujen tulosten perusteella käy ilmi, että valtatie 5 rakennusaikaiset vaikutukset ovat vähentyneet ja palautuneet sille tasolle, joka Pienessä Pyhävedessä oli ennen rakennustöitä”. Pienen Pyhäveden ranta-asukkaidenkin tekemät astinvaraiset havainnot tukevat pikemminkin järven tilan heikentymistä. Muun muassa näkösyvyys on heikentynyt huomattavasti samalla, kun kemiallinen hapenkulutus on lisääntynyt, kuten edellä on esitetty. Tämä on todennettavissa myös liitteeseen 1 koottuista mittaustuloksista. Myös järven suolapitoisuus on noussut. Lisäksi yhdistys on tehnyt happireagensseillä yksittäisiä kontrollimittauksia, joissa syvänteet on todettu hapettomiksi muun muassa Hemmonselällä oleva syväntä viimeksi talvella 2019. Mikäli jo tehtyihin tutkimuksiin ei luoteta, asian varmistamiseksi tarvitaan lisää yksi vesistötarkkailukierros. Tähän myös luvan hakija on viitannut hakemuksensa sivun 8 viimeisessä kappaleessa, mikä kuuluu näin: ”Hakemuksen mukaan ojien ja Pienen Pyhäveden vedenlaadun nykyinen tilanne on syytä selvittää vielä yhdellä tarkkailukierroksella tulva-aikaan vanhojen tarkkailuohjelmien mukaisista pisteistä.” Tämä tulisi tehdä saman organisaation (Jyväskylä, Nab Labs Oy) toimesta, joka on tehnyt VT5- työmaan aikaiset analyysit. Tätä puoltaa myös se, että aluehallintoviraston velvoittama vesilain mukainen hakemus tehtiin kaksi vuotta myöhässä. Päätöksen tekeminen nyt jo yli neljä vuotta vanhojen tulosten perusteella on kyseenalaista. ”Varmistusmittaus” vahvistaisi myös järven tilan tämänhetkisen kehityssuunnan. Nythän on kulunut yli kymmenen vuotta VT5 muutoshankkeen aloittamisesta, joten viimeistään nyt tulisi näkyä tulokset siitä, onko Pienen Pyhäveden tila palautunut tasolle, mikä vallitsi ennen työmaata.

Perusteluissaan aluehallintovirasto on korostanut Pienen Pyhäveden veden laadun mukaan lukien syvänteiden vähähappisuuden olevan tyypillistä pienelle ja matalalle järvelle. Aluehallintovirasto on nostanut samalla esille Kaalislahden matalana lahtena, jossa sekoittuminen on huonoa johtuen lahden mataluudesta. Tässä yhteydessä ei ole mitenkään otettu huomioon, että juuri Kaalislahden laskee VT5:lta kolme ojaa. Näistä kaksi ojaa on erityisesti kevättalvella ja kesälläkin runsasvetisiä ojia: niin sanottu Mäntysenlammen laskuoja ja Honkalammen laskuoja. Honkalammesta laskevassa ojassa pudotuskorkeutta 400 metrin etäisyydellä olevalta VT5:lta on yli yhdeksän metriä. Tämä tarkoittaa, että Honkalammen ohittavan suunnilleen 2,5 kilometriä pitkän tealueen kaikki

hulevedet päätyvät hyvin lyhyessä ajassa Kaalislahteen. Lisäksi Honkalammen laskuojan vaikutusalueella sijaitisivat tietyömaa-aikaiset kivenmurskausasemat ja sillä alueella jouduttiin tie rakentamaan kallioiden väliseen suomaastoon. Tutkimuksen aikana myös Kaalislahden tilanne oli tarkkailussa, mutta virallinen mittauspiste 097 on kaukana, noin yhden kilometrin päässä Kaalislahdesta. Kaalislahti onkin eniten VT5:n vaikutuksesta kärsinyt alue. Lisäksi veden vaihtuminen Kaalislahdessa on hidasta, mihin olisi tullut kiinnittää erityistä huomiota. Alueella on useita vakituksia- ja mökkiasukkaita, jotka kärsivät päivittäin järven tilan huononemisesta.

Samassa kappaleessa myöhemmin todetaan, että: ”Pienessä Pyhävedessä sisäistä kuormitusta voi saadun selvityksen mukaan erityisesti katsoa aiheutuneen ajan myötä tapahtuneesta kloridikuoritukselta, sillä kloridikuormituksen seurauksena aiheutuu kerrostumista matalassa järvessä, jonka veden vaihtuvuus on heikko. Kerrostuneisuus taas johtaa hapettomuuteen, joka aiheuttaa sisäisen kuormituksen lisääntymistä.” Näin todella on havaittu myös Pienessä Pyhävedessä tapahtuneen. Pienen Pyhäveden kloridi- tai tiesuolapohjakuorma on peräisin vuonna 1960 käyttöön otetulta VT5:lta. Runsaan lisäkuormituksen Pieni Pyhävesi sai VT5 työmaan aikana, kun tietyömaan alle ja viereen jääviä suo- ynnä muita maa-alueita siirreltiin ja suuret vesimäärät suoloineen ja muine epäpuhtauksineen päästettiin virtaamaan Pieneen Pyhävedeen jopa kahdeksaa ojaa myöten. Tämä muutti järven tilaa. Järven suolapitoisuus osoittaa kasvavaa trendiä. Näin ollen ei voida sanoa, että tiesuolausta on vähennetty kuten Väylävirasto useammassakin hakemuksensa kohdassa on korostanut esittämättä mitään faktatietoa väitteensä tueksi. Päinvastoin järven ojia myöten tulevan veden kloridipitoisuus on entisestään noussut vuosina 2015–2016. Suoloilla on selkeä yhteys järven happitasapainoon. Kloridipitoisuutta koskeva virheellinen väite on esitetty vähän eri muodossa tämän aluehallintoviraston päätöksen perusteluissa sivun 13 kappaleessa 4: ”Kloridipitoisuuksien taso nousi tarkkailutulosten mukaan nopeasti 2010-luvun alussa ja lähti laskuun sen jälkeen”. Virallisten mittausten mukaan näin ei ole tapahtunut, vaan vuonna 2010 on tapahtunut selkeä kloridipitoisuuden nousu, mikä on jatkanut vielä VT5-tien varsinaisen muutostyön jälkeenkin. Tarkkailutulokset (kloridi ja sähkönjohtavuus) osoittavat, että kokonaissuolamäärää on jouduttu mitä ilmeisimmin lisäämään muutoshankkeen yhteydessä tapahtuneesta tiepinta-alan kasvatamisesta johtuen.

Järviveden suolapitoisuutta kuvaavia lukuja tarkkailtaessa voidaan todeta, että VT5 on kolmin-nelinkertaistanut suolapitoisuuden (kloridi) ja sähkönjohtavuuskin on vähintäänkin kaksinkertaistunut tien olemassaolon aikana. Verrattaessa vuosien 1972–2003 keskiarvoja (ennen VT5 työmaata) vuoden 2016 arvoihin järviveden suolapitoisuus (Cl) on noussut 47–58 %. Näin ollen luvan hakijan väite hakemuksensa perusteluissa (sivu 3 kappale 5): ”Tieosuuden suolausta on voitu vähentää huomattavasti” ei voi pitää paikkaansa, eikä luvan hakija ole esittänyt väitteen tueksi mitään faktaa asiasta. Ainoastaan absoluuttinen kuormitus ratkaisee, ei pinta-ala-kohtainen kuormitus. Jopa VT5-työmaan vilkkaimpaan rakentamisaikaan vuonna 2010 otetut vesinäytteet sisälsivät vähemmän kloridia kuin vuonna 2016 otetut vesinäytteet. Pienen Pyhäveden ”emojärven” Pyhäveden referenssipisteestä 095 otettiin tutkimusten alkuvaiheessa 24.8.2010 silloisen Liikenneviraston toimesta vertailuvesinäytteet samalla, kun otettiin näytteet Pienen Pyhäveden Ryönän selältä (piste 097), Hemmonsälältä ja Kaalislahdelta. Erot ovat suuret periaatteessa saman järvi-altaan eri puolilla.

Muutoksenhakija on viitannut Ulla Loukkanhuhdan asiantuntijalausannon, jossa hän on korostanut vesistön koon merkitystä järven sietokykyyn: ”Pinta-vesivalunnan kuormituksen vaikutukset riippuvat vastaanottavan vesistön koosta ja tilasta sekä ekosysteemin vakavuudesta. Jos vesistö on herkkä tai muuten erityisen altis esim. pieni, jo pienet hetkelliset kuormitukset voivat olla merkittäviä. Suuressa ja hyvin virtaavassa vesistössä kriittisintä on keskimääräinen pitkän aikavälin kuormitus”. Lisäksi Loukkanhuhta on jatkanut: ”Pinta-vesien kuormitusvaikutukset ulottuvat purkuvesien lisäksi kasvillisuuteen ja maaperään, johon vesi imeytyy. Tiesuolasta irtoavat natriumionit vaikeuttavat kasvien vedensaintia, ja suolapitoisuuden kohotessa vesi alkaa virrata juurista maaperään.” Kaalislahdessa vesistö on erityisen matala ja veden vaihtuvuus heikko ja lisärasitteena ovat nuo jo mainitut kaksi pääojaa. Näin ollen asiantuntijoiden mukaan tiesuolapitoisuuden nousu on erittäin haitallista. Vaikutukset näkyvät viiveellä ja nyt ollaan siinä tilanteessa. Saman vesistön isommalla puolella Pyhävedellä tilanne ei vielä näy.

Luvan hakija on perustellut hakemuksen useammassa vaiheessa, että järven happitilanteen korjaaminen hapetuksen avulla ei ole hyödyllistä, vaan pikemminkin haitallista. Myöskään yhdistys ei näe hapetuksen ratkaisevan järven happiongelmia. Se olisi väliaikainen ratkaisu. Yhdistys onkin useammassa yhteydessä esittänyt tiesuolajen korvaamista biohajoavilla suoloilla ja on edelleen sitä mieltä, että näin täytyisi menetellä, vaikka kysymyksessä ei ole pohjavesialue. VT5 vaikuttaa poikkeuksellisen pitkältä, viiden kilometrin matkalta ainoastaan Pieneen Pyhävedeen. Kaikki hulevedet molemmin puolin tietä ohjautuvat puhdistamatta järveen. Suuresta korkeuserosta johtuen sekä Honkalammen laskuojan että Pertunmaantien eritasoristeyksen alueelta valuvat runsaat vesimassat ovat 10–15 minuutissa Pienessä Pyhävedessä. Yhdistys pystyy vielä organisoimaan laskeutusaltaita, kosteikkoja, suodatuspatoja tai muita sellaisia ojiin kuten pystyi organisoimaan Poitinjoen ruoppauksenkin, mikä sinänsä oli alun perin yksi hallintopakkoista. Yhdistys ei kuitenkaan pysty vaikuttamaan tien suolaukseen, jolla on ratkaiseva merkitys järven happitasapainoon ja sitä kautta järven rehevöitymiseen. Huomioon otettavaa on, että Pieni Pyhävesi on Mäntyharjun reitin ja Kymijoen vesistön latvajärvi, jolla on suora vaikutus koko alapuoliseen Kymijoen vesistöön ja pitkässä juoksussa Itämereen asti. VT5:n suuntainen valuma-alue vaikuttaa eniten järven tilaan, etelässä on Pyhävesi ja näin ollen VT5-suunnan tulisi olla puhtaan veden lähde järvelle. Ennen VT5:n vaikutusta järven tilaa ovat muuttaneet jo 1950-luvulla käynnistyneet metsä- ja suo-ojitukset, ja niillä on edelleen vaikutusta järven tilaan, mutta ei sen suolapitoisuuteen. Viljelysmaita tai muita kuormituslähteitä järven tuntumassa on varsin vähän, mikä näkyy myös liitteenä 2 olevasta kartasta. Tähän viittaa myös se, että luontaisesti järvi on karu ja se on ollut puhdasvetinen ja kirkaspohjainen vielä 1950-luvun alussa. Hapettomuutta käsitellessään aluehallintovirasto on päätöksensä perusteluissa (s. 13, kappale 4) samoin kuin luvan hakija hakemuksensa perusteluissa (s. 8, kappale 5) nostanut vertailukohteeksi Särkämäjärven, jonka vaikutuspiirissä ei huomautuksen mukaan ole suolattavia teitä. Molemmissa kappaleissa todetaan: ”Pohjan hapettomuutta on esiintynyt yleisesti myös läheisessä Särkämäjärvestä, jonka valuma-alueella ei ole suuria teitä.” Vertaus Särkämäjärveen on erikoinen ja täysin irrelevantti. Lisäksi väite Särkämäjärven hapettomuudesta ei edes pidä paikkaansa. Liitteessä 4 on Hertta-tietojärjestelmästä poimitut mittaustulokset koskien Särkämäjärven liukoisen hapen pitoisuutta järven syvänteissä. Sen perusteella voidaan todeta, että täydellistä hapettomuutta, toisin kuin Pienessä Pyhävedessä, ei ole esiintynyt yhdessäkään mittauksessa Särkämäjärven mit-

taustulosten mukaan. Lisäksi ainut oikea vertailupiste olisi ”emojärven” Pyhäveden piste 095, josta tutkimuksen alussa 24.8.2010 vertailunäytteet otettiin. Käytännössähän Pieni Pyhävesi on Pyhäveden iso lahtialue, jonka veden laatu on ollut mitä ilmeisimmin samalla tasolla aikoinaan ennen ulkopuolista kuormitusta. Päätöksen perusteluissa (sivu 13, kappale 4) aluehallintovirasto on korostanut sateiden merkitystä suurten kiintoainepitoisuuksien huuhtoutumisessa järveen ottamatta millään lailla huomioon sitä tosiasiaa, mitä paikallisesti on nähty ja havaittu. VT5:n maansiirtotöiden aikana suuria vesialtaita kertyi työmaa-alueelle ja sen viereen. Näistä on hallintopakkohakemuksessa kuvia (hakemuksen liite 6) ja analyysyjä (hakemuksen sivu 9). Työmaan aikana kaikkien näiden keräilyaltaiden vesi laskettiin kaikkine epäpuhtauksineen ensin kevättalvella 2010 Pieneen Pyhävedeen ja tämä vesimäärä nosti jopa järven pintaa niin paljon, että toiminta havahdutti paikalliset asukkaat. Sama toistui vuoden 2011 aikana ja periaatteessa koko muutoshankkeen ajan.

Asiaa on selvitetty hallintopakkohakemuksen sivulla 9 ja valituksen liitteenä 5 on Pertunmaantien eritasoristeysalueella asuvan maanomistajan, ympäristönsuojelulautakunnan entisen puheenjohtajan kuvaus tilanteesta. Muun muassa tammikuun 2011 tyhjennys näkyy Hemmonselälle laskevan ojan 1 näytteistä 18.4.2011, 3.5.2011 ja niin edelleen (liite 3). Sateet ovat ehkä nopeuttaneet tapahtumia, mutta niiden rooli ei ole ollut merkittävä. Liitteessä 3 on yhteenveto työmaalta Pieneen Pyhävedeen laskevista ojista tehdyistä tarkkailumittauksista vuosilta 2010–2016. Näiden tulosten mukaan huomattavan suuria määriä kiintoainetta ja muita vesiekosysteemille haitallisia aineita on kulkeutunut VT5 perusparannustyömaalta ojia pitkin Pieneen Pyhävedeen. Kulkeutuminen on jatkunut vuoteen 2016 asti ja jatkuu edelleen sateiden voimakkuudesta riippuen. Ojamittaukset tukevat yhdistyksen hallintopakkohakemuksessa esittämää, joskin aluehallintoviraston hylkäämää vaatimusta suodatuspatojen, laskeutumisalaiden tai muiden sellaisten rakentamisesta Pieneen Pyhävedeen laskeviin ojiin. Edellytys Pienen Pyhäveden palautumiselle on tulevan kuormituksen minimoiminen siitä huolimatta, että VT5:lta tuleva kuormitus on osittain pienentynyt työmaan aikaisista arvoista, joskaan ei ole palautunut tilanteeseen ennen VT5- muutostyömaata. Aluehallintoviraston päätöksen perusteluissa sivun 13 kappaleen 4 lopussa todetaan: ”Tarkkailutiedon mukaan mitatut haitta-ainepitoisuudet vedessä ovat selvästi vähentyneet, ja niitä voidaan muutoinkin pitää hulevesille tyypillisinä tasoina tai tätä pienempänä.” Väylävirasto on nostanut saman asian esille Hakemuksensa perustelujen sivulla 8, sen kappaleessa 5 toteamalla: ”Hulevesistä mitatut haitta-ainepitoisuudet ovat pääosin olleet hulevesille tyypillisellä tasolla tai pienempiä”. Tämä on varsin erikoinen vertaus. Pieni Pyhävesi ei ole hulevesiallas ja nykytietämyksen mukaan myös hulevedet tulisi puhdistaa ennen niiden vesistöihin laskemista. Menetelmiä kyseiseen tarkoitukseen on kehitetty. Itsestään selvää on, että VT5:lta Pieneen Pyhävedeen virtaavien ojavesien haitta-aineet ovat pahimmista työmaan aikaisesta tasosta laskeneet, mutta kuormitus on ajoittain vielä merkittävää ja vaatii tulevaisuudessa toimenpiteitä. Ilmastonmuutoksen aiheuttamat runsaat sateet vaikeuttavat tilannetta. Päävaluma-alueilta tulisi järviin virrata pääasiassa uutta, puhdasta vettä, ei hulevesiksi luokiteltavaa. Ainoastaan näin pystytään Suomen järvien puhtaus säilyttämään. Varsin erikoinen on sivun 14 kappaleen 2 lopussa todettu ELY-keskuksen lausunto: ”Tarkkailuaineiston perusteella on kuitenkin todettavissa, että Pienen Pyhäveden veden laadun parantumiskehityksen trendi on ollut tarkasteluvälillä paraneva”. Mittaukset ovat ELY-keskuksen vastuulla ja jos niihin ei voi luottaa, tehty työ on valtion rahojen tuhlausta. Tietysti pahimmista ajoista jotain paranemistakin on tapahtunut

esimerkiksi oijen haitta-aineissa, mutta järven tila ei ole kohentunut ennen työmaata vallinneelle tasolle ja merkittävien tekijöiden mukaan jopa huonontunut ensimmäisistä vuonna 2010 tehdyistä mittauksista. Tästä esimerkkinä ovat sivulla 5 esitetty kloridipitoisuus ja sivulla 6 esitetyt kemiallinen hapenkulutus ja näkösyvyys.

Väylävirasto ei ole esittänyt hakemuksensa vakuudeksi faktatietoja, vaan on perustanut näkemyksensä ilmeisesti mielikuviin, miltä pohjalta aluehallintovirasto on asiaa käsitellyt. Sama aineisto, mitä yhdistys on käyttänyt (Hertta-järjestelmä, Lusi-Mikkeli tietyömaan vesistötutkimukset vuosina 2010–2016 ja ELY-keskuksen mittaukset), on ollut myös luvan hakijan käytettävissä. Veden laatu ei ole parantunut vuoteen 2016 mennessä, vaan monen tärkeän suureen osalta huonontunut verrattuna ennen VT5 muutostöitä vallinneeseen tilaan. Joidenkin arvojen mukaan tilanne 2016 on jopa huonontunut pahimmista vuoden 2010 tilanteista. Näin ollen ei voida sanoa, että ”valtatien 5 parannushankkeesta aiheutuneet haitalliset vaikutukset ovat päättyneet” (sivu 15, kappale 1). Koska aluehallintoviraston päätös perustuu epäluotettavaan tietoon, yhdistys ei voi hyväksyä päätöstä, vaan asia olisi arvioitava uudelleen ja suoritettava valituksen sivulla 7 esitetty uusi vesistötarkkailukierros, jota myös luvan hakija itse on esittänyt.

Päävelvoitteen 3 kohdalla mainittu ojavesien vertaus hulevesiin ei kuulu asiaan. Järvivesien tulisi uusiutua valuma-alueilta tulevalla epäpuhtauksista vapaalla vedellä. Hulevesien hallinnasta säädetään pääosin maankäyttö- ja rakennuslaissa, johon lisättiin vuonna 2014 uusi luku 13a hulevesiä koskevista erityisistä säännöksistä. Samalla uudistettiin vesihuoltolakia, johon lisättiin luku 3a huleveden viemäroinnin järjestämisestä ja hoitamisesta. Hulevesiin rinnastaminen edellyttäisi näiden tarkastelua muun muassa EU:n tulvadirektiiviin perustuvan lain ja tulvariskien hallinnasta annetun asetuksen näkökulmasta. Yhdistyksen tavoitteena on vain ja ainoastaan pitää huolta järven tilasta ja pyrkiä säilyttämään se kelvollisena vielä tuleville sukupolvillekin.

Johtopäätösosiossa aluehallintovirasto on esittänyt seuraavaa: ”Vesistötarkkailussa saatujen tulosten perusteella käy ilmi, että valtatie 5 rakennusaikaiset vaikutukset ovat vähentyneet ja estettä järven tilan palautumiselle tasolle, joka Pienessä Pyhävedessä oli ennen rakennustöitä, ei ole”. Yhdistys on katsonut, että tämä väite ei tarkkailutietojen mukaan kuitenkaan ole totta. Luvan hakijana Väylävirasto on perustanut tietonsa puutteelliseen tietoon tai arvioinut niitä epätäydellisesti, jolloin myös aluehallintoviraston päätöksen on täytynyt perustua epätäydelliseen tietoon. Joiltakin osin, esimerkiksi metallien ja typen osalta, ovat VT5:n rakennushankkeen vaikutukset vähentyneet, mutta eivät järven tilaan todella vaikuttavien aineiden kuten tiesuolojen osalta. Paikoin kiintoainepitoisuudetkin ovat olleet edelleen varsin korkeita riippuen siitä, mikä mittauspiste ja mikä syvyys on kysymyksessä. Esimerkiksi vielä vuoden 2016 pitoisuuksista näkyy hapettomuuden vaikutus pohjan kiintoainepitoisuuden nousuun sekä Hemmonsellä että pisteessä 097 (Ryönän selkä). Tiesuoloillaahan oli selkeä yhteys järven happitasapainoon. Myöskään näkösyvyudessa ei näytä tapahtuneen mitään korjautumista, päinvastoin. Näin ollen VT5-muutostyö vesitaloushankkeena on muuttanut vielä vuoden 2016 tietojen perusteella vesiympäristöä muun muassa suolapitoisuuden kasvun ja ajoittaisen korkean kiintoainepitoisuuden myötä. On myös käynyt ilmi, että niin sanottu Salmisaaren itäpuolella ollut syväne on madaltunut huomattavasti, joten hankkeella olisi tullut olla vesilain 3 luvun 2 §:ssä säädetty lupa. Johtopäätöksessä

myös todetaan: ”Hallintopakko päätöksen perusteena olleet Valtatie 5 rakennushankkeesta aiheutuneet haitalliset vaikutukset ovat päättyneet ja vesistön tila on parantunut”. Tähän yhdistys on esittänyt eriävän mielipiteensä: VT5 muutoshankkeessa lisättiin valtatie pinta-alaa ja tämän muutostyön vaikutuksesta kaikki tiealueen päästöt ovat vapautuneet mukaan lukien tiesuolat ja vaikutus näkyy sekä ojavesien että järveden suolapitoisuudessa vielä vuonna 2016. On ilmeistä, että tämä vaikuttaa järven happitasapainoon ja sitä kautta järven sisäiseen kuormittumiseen. Ratkaisevaa on järven saama absoluuttinen kuormitus, mitä toteutettu muutoshanke on vapauttanut. Maan muokkaaminen, erityisesti soisten laaksojen täyttäminen kivilouheella, on syrjäyttänyt näihin tien varressa oleviin soihin varastoitunutta kiintoainesta, humusta, suolaa ja muita pintavesien näkökulmasta haitta-aineena pidettäviä aineita sisältänyttä vettä suurina määrinä ojien kautta Pieneen Pyhäveteen.

Hankkeella on osoitettu olevan vaikutusta tien alapuolella sijaitsevaan Pieneen Pyhäveteen, sen vesiympäristöön. Näyttää siltä, että Väylävirasto on perehtynyt Pienestä Pyhävedestä tehtyihin tutkimustietoihin puutteellisesti eikä näytä ottavan huomioon järveen kohdistuvaa absoluuttista kuormitusta. Erityisesti on huomattu, että Väylävirasto ei näytä missään vaiheessa hyväksyvän tiesuolajien vaikutusta järviympäristöön, vaikka ne ovat yksi tunnetuimmista halokliinin aiheuttajista.

Aluehallintovirasto on ilmeisesti perustanut päätöksensä Väyläviraston esittämään näkemykseen, joten lopputulos ei voi olla oikein. Jos tiedot, joihin päätös on perustunut, ovat puutteellisia, myös päätös on puutteellinen. Aluehallintoviraston päätöksen nro 70/2012/2 edellyttämää korjautumista tasolle ennen VT5 peruskorjausta ei ole millään mittareilla tarkasteltuna tapahtunut. Näin ollen Väyläviraston tulee paneutua VT5 muutoshankkeen seurauksiin ja pyrkiä palauttamaan järven tila pysyvästi tasolle, joka vallitsi ennen hanketta.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksista julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Mäntyharjun kunnassa.

Itä-Suomen aluehallintovirastolle on annettu tilaisuus antaa lausunto valituksen johdosta. Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee sekä Väylävirastolle, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle, Mäntyharjun kunnalle ja Mäntyharjun kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksista.

Aluehallintovirasto on ilmoittanut, ettei se anna lausuntoa valituksesta.

Etelä-Savon ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on vastineessaan uudistanut hakemuksen käsittelyn yhteydessä aluehallintovirastolle esittämänsä lausunnon sisällön: Pieni Pyhävesi -vesimuodostuman ekologinen tila on uusimmassa, syyskuussa 2019 julkistetussa luokituksessa noussut tyydyttävästä hyvään. Luokituksessa on käytetty pääosin vuosien 2012–2017 aineistoja. Vesimuodostuman biologinen tila on hyvä. Klorofylli osoittaa järvestä hyvää tilaa (aiemmin tyydyttävä) ja trendi on ollut laskeva vuodesta 2012. Vesimuodostumassa on alusvedessä edelleen nähtävissä lievästi kohon-

neita sulfaatti- ja kloridipitoisuuksia, joka osaltaan näkyy ajoittain myös kohonneena sähkönsäilytyksenä. Kerrostuneisuuskausina on havaittavissa myös ajoittaista alusveden happivajasta. Osaltaan happivajasta on kuitenkin todennäköisesti ollut jo aiemmin.

Yhteenvetona Pienen Pyhäveden ekologinen tila on hyvä (edellisessä vuoden 2013 luokituksessa tyydyttävä). Seuranta-aineistoa on saatu nyt enemmän ja useammalta vuodelta aiempaan luokitteluun nähden, joten myös luokitus on varmemmalla pohjalla. Vesimuodostumassa tilatavoite on saavutettu, mutta tilan säilyminen on arvioitu kuitenkin olevan uhattuna ilman toimenpiteitä. Suomen ympäristökeskuksen kehittämän VEMALA-kuormitusmallin mukaan keskeisin yksittäinen kuormittaja järvessä on peltoviljely. Tienhoidon osuutta ei mallissa ole arvioitu, mutta valtatie 5 sijainti vesistön valuma-alueella on voinut vuosikymmenien kuluessa vaikuttaa osaltaan Pienen Pyhäveden vedenlaatuun.

Valtatien parantamishankkeen yhteydessä ilmeni kiintoaineen kulkeutumista Pieneen Pyhäveteen ja sitä ilmeni vielä tien käyttöönnoton jälkeenkin, kunnes uuden tielinjauksen kohdalle tehdyt pengerrykset ja ojaumat nurmettuivat. Tämän "karheutumisen" johdosta kiintoaineen ja siihen sitoutuneen fosforin ynnä muun kulkeutuminen on vähentynyt huomattavasti.

Pieni Pyhävesi -yhdistys ry on antanut vastaselityksen. Vastaselityksessä on esitetty muun muassa, että ennen valtatie 5 perusparannusta Suomen ympäristökeskuksen luokituksessa vuonna 2008 Pienen Pyhäveden ekologinen tila oli 1. vesienhoitokaudella tasolla erinomainen, perusparannuksen jälkeen 2. vesienhoitokaudella vuonna 2013 tyydyttävä ja vuonna 2019 hyvä. Näin ollen hallintopakkoasiassa annetun päätöksen mukainen vaade Pienen Pyhäveden veden laadun ja ekologisen tilan säilyttämiseksi vähintään sillä tasolla, mikä vallitsi ennen valtatie 5 parantamisen aloittamista ei ole toteutunut. Väylävirasto ei ole ryhtynyt mihinkään toimenpiteeseen ekologisen tilan palauttamiseksi ja säilyttämiseksi. Väylävirasto ei myöskään ole esittänyt hakemuksessaan mitään toimenpiteitä ekologisen tilan säilyttämiseksi. Ekologisen tilan säilyttämistä uhkaa edelleen muun muassa valtatie 5 kunnossapidosta ja käytöstä tiealueelle kertyvät luontoon kuulumattomat epäpuhtaudet.

Valtatie 5 kulkee lähellä järveä valuma-alueen poikki noin 5,5 kilometrin matkalla. Lisäksi korkeusero tien pinnan ja järven pinnan välillä on suurimmillaan 36 metriä, järven ja tien välisen pienimmän etäisyyden ollessa noin 400–500 metriä. Tältä noin 5,5 kilometrin matkalta tiealueen hulevedet päätyvät ensin Pieneen Pyhäveteen. Yksinomaan päällystetty pinta-ala vastaa noin kahtatoista jalkapallokenttää. Keskimääräisen vuotuisen sademäärän (noin 600 mm) mukaan laskien hulevettä kertyy päällystetyltä tiealueelta noin 52 000 m³ vuodessa. Kaikki tämä hulevesi päätyy viiveellä Pieneen Pyhäveteen, Kymijoen vesistön alajuoksulle ja edelleen Suomenlahteen. Tiealueen hulevesi ei ole ongelmatonta. Hulevesien näkökulmasta erinomaisen ekologisen tilan palautumisen ja sen säilyttämisen eteen tulisi muiden toimien, kuten vesistönsuojelurakenteiden, lisäksi kiinnittää huomiota tien kunnossapitoon esimerkiksi toteuttamalla liukkaudentorjuntaa biohajoavilla suoloilla. Ekologisesta näkökulmasta katsoen merkittävämpää asian kannalta on, että velvoitteet eivät ole toteutuneet toisen vaatimuksen osalta: ”Toimenpiteet vesistön tilan saattamiseksi ja ylläpitämiseksi perusparannusta edeltävällä tasolla”.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Asiassa saatu selvitys

Pieni Pyhävesi on osa Pyhäveden valuma-alueetta. Pienen Pyhäveden valuma-alueen pinta-ala järvi mukaan lukien on noin 15 km². Valuma-alueen järvisyys on noin 14 %. Pienen Pyhäselän valuma-alue on enimmäkseen pienipiirteistä kallioisten mäkien ja soistuneiden painanteiden muodostamaa maastoa. Hake-
mukseen liitetyn selvityksen mukaan viljelysmaata on Hemmonsälän ja Pienen Pyhäselän itäisen altaan pohjoisosaan laskevien ojien valuma-alueilla. Valuma-alueella on muutamia pieniä lampia ja järviä, joista suurin on Mäntysenlampi. Pieni Pyhävesi on Kymijoen vesistön latvajärvi.

Pieni Pyhävesi muodostuu useista saarten ja niemiä erottamista altaista, joiden välillä veden vaihtuvuus on todennäköisesti hidasta. Järven pinta-ala on 1,77 km², suurin syvyys 11,5 metriä ja tilavuus 5,4 milj. m³. Järvi on matala, keskisyvyydeltään on 3,04 metriä. Keskivirtaama on noin 0,15 m³/s ja teoreettinen viipymä on pitkä, noin 1,2 vuotta.

Pieni Pyhävesi on ensimmäisellä vesienhoitokaudella tyypitelty matalaksi humusjärveksi ja toisella ja kolmannella kaudella pieneksi humusjärveksi. Luokittelumuuttujien tilaluokkarajat on esitetty pintavesien ekologisen tilan luokitteluoppaassa vesimuodostumatyyppikohtaisesti. Luokitteluoppaan mukaan ensimmäisellä vesienhoitokaudella Pienen Pyhäveden luokittelun perusteena käytettyjen luokittelumuuttujien kasvukauden aikaisten (VI-IX) erinomaista ja hyvää tilaa kuvaavat luokkarajat ovat olleet seuraavat:

Matala humusjärvi	Typpi (µg/l)	Fosfori (µg/l)	Klorofylli a (µg/l)
erinomainen	< 600	< 25	< 12
hyvä	600–750	25–40	12–20
Pieni humusjärvi	Typpi (µg/l)	Fosfori (µg/l)	Klorofylli a (µg/l)
erinomainen	< 510	< 18	< 6
hyvä	510–700	18–28	6–11

Pienen Pyhäveden ekologinen tila arvioitiin ensimmäisellä vesienhoitokaudella erinomaiseksi ja kemiallinen tila hyväksi. 2. suunnittelukaudella ekologinen tila laski tyydyttäväksi ja kemiallinen tila hyvää huonommaksi. 3. vesienhoitokaudella ekologinen tila nousi hyvään tilaan ja kemiallinen tila säilyi hyvää huonompana.

Ympäristöhallinnon avoimista tietojärjestelmistä saatavilla olevan luokitteluaineiston mukaan vesimuodostuman ekologisen tilan arviointi perustui ensimmäisellä ja toisella vesienhoitokaudella kasviplanktonin runsautta kuvaavaan klorofyllipitoisuuteen sekä pintaveden fosfori- ja typpipitoisuuksiin. Vesimuodostuman Ekologinen tila laski kausien välillä ainoana biologisena luokittelumuuttujana olleen klorofyllipitoisuuden kasvusta johtuen hyvästä tyydyttävään huolimatta siitä, että fysikaalis-kemiallista tilaa kuvaavat laatutekijät säilyivät erinomaisella tasolla. Sekä ensimmäisen että toisen kauden luokittelutiedoissa

on mainittu vähäisestä näytemäärästä johtuva tila-arvion epävarmuus. Kemiallisen tilaluokan huonontuminen johtui luokittelutietojen mukaan menetelmällisistä muutoksista, uudesta seuranta-aineistosta tai vesimuodostuman tyyppin muutoksesta.

Pienen Pyhäveden ensimmäisellä vesienhoitokaudella käytettyjen luokittelu-
muuttujien pitoisuudet ovat ympäristöhallinnon avoimista tietojärjestelmistä
saatavilla olevan luokitteluaineiston mukaan eri vesienhoitokausina olleet seuraavat:

Vesienhoitokausi	kokonaisfosfori ($\mu\text{g/l}$)	kokonaistyyppi ($\mu\text{g/l}$)	a klorofylli $\mu\text{g/l}$
1. (2010–2015)	11	540	4,9
2. (2016–2021)	11,23	502,23	16,5
3. (2022–2027)	14,34	541,86	8,86

Etelä-Savon ELY-keskus on hakemuksesta antamassaan lausunnossa esittänyt kolmanteen vesienhoitokauteen liittyen muun ohella, että klorofylli osoittaa järvestä hyvää tilaa (aiemmin tyydyttävä) ja trendi on ollut laskeva vuodesta 2012 ja että seuranta-aineistoa on saatu nyt enemmän ja useammalta vuodelta aiempaan luokitteluun nähden, joten myös luokitus on varmemmalla pohjalla. ELY-keskuksen lausunnon jälkeen ympäristöhallinnon avoimista tietojärjestelmistä saatavilla olevan kolmannen vesienhoitokauden biologista luokitteluaineistoa on täydennetty Luonnonvarakeskuksen vuonna 2019 toteuttaman koe-kalastuksen tuloksilla. Kalaston osalta ekologinen tila on arvioitu hyväksi ja arvioinnin lisätietona on esitetty, että vaikka siikaa ei huomioitaisi luokittelussa, ovat muut tekijät sen verran vahvasti hyvän tai erinomaisen puolella, että kalaston osalta ekologisen tilan arvio on hyvä.

Liikennevirasto on aluehallintoviraston velvoittamana tarkkaillut Pientä Pyhävettä ja pohjoisesta valtatie 5 suunnasta siihen laskevia ojaia vuodesta 2010 alkaen. Tarkkailua on suoritettu ensin 1.4.2011 päivätyn tarkkailusuunnitelman mukaan ja sen jälkeen 15.10.2012 päivätyn tarkkailusuunnitelman mukaan. Ojien vedenlaatua on tarkkailtu jokaisessa ojassa kolmessa pisteessä eli valtatie 5 ylä- ja alapuolella sekä ojan suulla ennen laskua Pieneen Pyhäveteen. Vedenlaatu kloridin, sulfaatin ja kiintoaineen osalta jokaisen ojan suulla on esitetty kuvaajin jokaiselle ojalle.

Tarkkailutulosten perusteella valtatie 5 parannustyöt ovat keväinä 2010 ja 2011 aiheuttaneet kiintoainekuormitusta Pieneen Pyhäveteen laskeviin ojiin. Lisäksi tieltä on huuhtoutunut ojiin kloridia, sulfaattia, ravinteita ja metalleja. Pitoisuudet ovat olleet tien alapuolisissa havaintopisteissä suuremmat kuin tien yläpuolisissa pisteissä. Esimerkiksi ojien natrium- ja kalsiumpitoisuudet ovat selvästi luontaista suuremmat syksyllä 2010. Kloridin ja sulfaatin pitoisuuksissa on havaittu äkillisesti kohonneita pitoisuuksia myös vuosina 2015 ja 2016. Maaperään kerääntyneitä tiesuoloja on huuhtoutunut ojiin ja niiden kautta edelleen Pieneen Pyhäveteen.

Hakemuksessa on esitetty, että Kuntaliiton hulevesioppaassa (Suomen kuntaliitto 2012) esitettyihin pitoisuuksiin verrattuna valtatie 5 alapuolisten pisteiden kiintoainepitoisuudet ovat olleet pieniä. Ainoastaan Hemmonsälän pohjoisosaan laskevassa ojassa 1 on havaittu korkeita kiintoainepitoisuuksia. Kokonaistypen ja pääosin myös kokonaisfosforin keskimääräiset pitoisuudet ovat kaikissa tarkkailupisteissä alittaneet Hulevesioppaassa esitetyt pitoisuudet.

Kloridin pitoisuuksien vuosikeskiarvot ovat pääasiassa olleet Hulevesioppaassa esitetyn vuosikeskiarvon tasolla.

Pienen Pyhäveden vedenlaatua on tarkkailtu vuosina 2010–2016 Kaalislahden, Hemmonsälän ja Pienen Pyhäveden selkäalueen (097) syvänteissä sijaitsevilla havaintopaikoilla eri syvyyksistä otetuilla vesinäytteillä.

Tarkkailutulosten mukaan Kaalislahden happitilanne on pintakerroksessa ollut keskimäärin välttävä ja pohjakerroksessa heikko. Kemiallisen hapenkulutuksen ja väriluvun perusteella vesi on ollut runsashumuksista, pohjakerroksessa hieman humuksisempaa. Kiintoainepitoisuudet ovat olleet avovedelle tyypillisellä tasolla (1–3 mg/l), pohjakerroksessa ajoittain hieman koholla. Kokonaisravinnepitoisuuksien perusteella vesi on ollut rehevää, paitsi pintakerroksessa fosforin osalta lievästi rehevää. Vesi on ollut lievästi hapanta ja sen sähkönjohdavuus on ollut hieman koholla sisävesille tyypillisestä tasosta (5-10 mS/m).

Kloridipitoisuus pintakerroksessa on ollut keskimäärin 13 mg/l ja pohjakerroksessa 15 mg/l. Pitoisuudet ovat pienempiä kuin Kaalislahteen laskevissa ojissa. Ajan suhteen Kaalislahden kloridipitoisuuksissa on ollut paljon vaihtelua. Veden sulfaattipitoisuus on ollut pintakerroksessa keskimäärin 10 mg/l ja pohjakerroksessa 12 mg/l.

Hemmonsälän tarkkailupisteessä veden happitilanne on ollut Kaalislahtea parempi, vaikka senkin pohjakerroksessa on havaittu hapettomuutta. Keskimäärin pintakerroksen happitilanne on ollut kohtalaisen hyvä, keskikerroksessa välttävä ja pohjakerroksessa heikko. Kemiallinen hapenkulutus onkin ollut keskimäärin suurin pohjakerroksessa, ja kaikissa kerroksissa se on ilmentänyt keskimääräistä humuksisuutta. Kiintoainepitoisuudet eivät ole olleet korkeita. Pintakerroksen vesi on ollut keskimäärin kirkasta ja muiden kerrosten vesi lievästi sameaa. Vesi on ollut lievästi hapanta muiden tarkkailupisteiden tapaan. Kokonaisravinnepitoisuuksien perusteella vesi on ollut fosforin osalta jopa karua ja typen osalta lievästi rehevää tai rehevää.

Hemmonsälän tarkkailupisteen kloridipitoisuudet ovat olleet hieman pienemmät kuin Kaalislahdella. Suurimmat pitoisuudet on havaittu pohjakerroksesta (keskimäärin 13 mg/l), missä myös sähkönjohdavuus on ollut keskimäärin suurin. Pintakerroksen kloridipitoisuus on ollut keskimäärin 8,8 mg/l. Sähkönjohdavuus on kaikissa kerroksissa ollut sisävesille tyypillisellä tasolla. Sulfaatin pitoisuudet ovat myös olleet hieman Kaalislahtea matalammat.

Pieni Pyhävesi 097 tarkkailupisteen pohjakerroksessa on havaittu hapettomuutta, mutta happitilanne on ollut keskimäärin parempi kuin muissa pisteissä. Kemiallinen hapenkulutus ja väri ovat olleet tarkkailun aikana korkeimmillaan vuonna 2012, mutta sen jälkeen laskeneet tasaisesti. Molemmat ovat ilmentäneet keskimääräisen humuksista vettä. Kiintoainepitoisuudet ovat olleet suurimmillaan loppukesästä, mutta keskimäärin matalia ja samalla tasolla kuin muilla järven tarkkailupisteillä. Tarkkailun aikana pitoisuudet ovat hiljalleen laskeneet. Vesi on ollut keskimäärin lievästi sameaa ja ajoittain kirkasta. Vesi on ollut lievästi hapanta kaikissa kerroksissa. Kokonaisravinteiden pitoisuudet ovat fosforin osalta olleet karulla ja typen osalta lievästi rehevällä tasolla.

Kloridipitoisuudet pisteessä Pieni Pyhävesi 097 ovat olleet järven tarkkailupisteistä matalimmalla tasolla, eikä pitoisuus ole juurikaan vaihdellut eri kerrosten välillä. Sähkönjohtavuus on ollut järivedelle tyypillinen. Sulfaattipitoisuudet ovat olleet hieman pienempiä kuin Hemmonselän tarkkailupisteessä.

Ennen tiehankkeen tarkkailua järvestä on otettu näytteitä harvakseltaan, ja Kaalislahdelta ja Hemmonselältä aikaisempina vuosina vain yhden kerran, syyskuussa 1987, ja vain 1 metrin syvyydeltä. Vuoden 1987 näytteenotto ajoittuu aikaan ennen vuosien 1990–1991 metsäojituksia.

Pienen Pyhäveden havaintopisteestä 097 on ympäristöhallinnon vedenlaatutuloksia neljältä vuosikymmeneltä 14 havaintokerralta. Tuoreempia vedenlaatutuloksia 2000-luvulta ennen valtatieparantamishanketta on vain 4 havaintokerralta (2002,2003). Pohjan happitilanne on ollut ajoittain huono jo 1970-luvun alussa. COD- ja väriarvo ovat vuosikymmenten kuluessa vaihdelleet jonkin verran. Ravinnepitoisuudet ovat karun vesistön tasoa, eikä niillä ole ollut selkeää muutossuuntaa. Sähkönjohtavuus tarkkailupisteissä on hieman noussut vuoden 1987 tasosta, joka oli noin 5 mS/m. Sähkönjohtavuuden kasvu todennäköisesti voi johtua tietyömaan vaikutuksesta, sillä muutos on ollut selvin Kaalislahdella. Kemiallisen hapenkulutuksen ja väriluvun osalta nousu on hyvin pientä. Kokonaistypen osalta pitoisuudet ovat kasvaneet eniten Kaalislahden havaintopisteessä. Fosforipitoisuudet ovat kasvaneet kaikissa havaintopisteissä vain vähän. Veden happamuus on entisellä tasolla.

Koska Kaalislahdelta ja Hemmonselältä ei ole aiemmilta vuosilta kerrostuneisuuskausien tuloksia, syvänteiden aikaisemmasta happitilanteesta ei ole saatavilla tietoa. Havaintopaikalla Pieni Pyhävesi 097 pohjanläheisen vesikerroksen happitilanne on ollut aiemminkin hyvin huono, vaikka suoranaista hapetomuutta ei ole havaittu.

Hakemuksen mukaan Pieneen Pyhäveden rakentamisen aikana päässeen kuorituksen poistaminen ei ole mahdollista millään sellaisella menetelmällä, mistä ei aiheutuisi suurempaa haittaa kuin näiden aineiden sedimentoitumisesta järven pohjaan. Järven tilan parantamiseksi potentiaaliset kunnostusmenetelmät ovat hoitokalastus ja kesäaikainen syvänteiden hapetus. Luvan hakija on katsonut, että näistä kumpaakaan kunnostusmenetelmää ei voi suositella ilman tarkempia tutkimuksia. Kesäaikaisen hapetuksen riskit ja hyötysuhde tulisi tutkia perusteellisemmin sedimenttitutkimusten avulla eikä hoitokalastusta voi suunnitella ilman koekalastuksia.

Oikeudellinen arviointi

Valituksen perusteella asiassa on kysymys siitä, onko aluehallintoviraston päätös kumottava ja asia palautettava aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi hallintopakkopäätöksessä 20.9.2012 nro 70/2012/2 asetettujen velvoitteiden täyttämiseksi tai uusien järven tilan ennallistamiseksi määrättävien toimenpiteiden asettamiseksi. Vedenlaatutarkkailusta ja ekologisesta luokittelulainneistosta saatavaan tietoon perustuen asiassa on ratkaistavana, onko Pienen Pyhäveden veden laatu ja ekologinen tila tarkkailuvelvoitteen toteuttamisen jälkeen vähintään sillä tasolla, mikä vallitsi ennen valtatieparantamisen aloittamista.

Väyläviraston noudatettavaksi määrätyt velvoitteet on annettu vesilain 19 luvun 6 §:n siirtymäsäännöksen perusteella laiminlyönnin tapahtumahetkellä voimassa olleen vanhan vesilain aineellisoikeudellisten säännösten perusteella, mutta menettelyllisesti voimassa olevan vesilain säännöksiä noudattaen. Koska asiassa määrätty velvoite perustuu vanhan vesilain säännöksiin, päävelvoitteiden noudattamista ja mahdollisia uusia velvoitteita on arvioitava aluehallintoviraston päätöksestä poiketen vanhan vesilain 1 luvun 15 §:n 1 ja 3 momenttien ja 1 luvun 19 §:n säännösten pohjalta.

Saadun selvityksen mukaan on riidatonta, että Liikennevirasto on toteuttanut vuosina 2013–2016 Pienen Pyhäveden ja siihen tiealueen kautta laskevien uomien veden laadun tarkkailun ja tarkkailun raportoinnin hallintopakkopäätöksessä edellytetyllä tavalla. Luvan hakija on myös esittänyt hallintopakkopäätöksessä edellytetyn selvityksen mahdollisesta tarpeesta hapettaa tai ilmastaa Pienen Pyhäveden syvänteitä sekä muista mahdollista kunnostustoimenpiteistä.

Riidatonta on myös, että Liikennevirasto on toimittanut aluehallintovirastolle hallintopakkopäätöksen 2. kohdassa tarkoitetun vesilain mukaisen hakemuksen, johon on sisältynyt esitys vesistö tarkkailun jatkamisen tarpeellisuudesta sekä tarkkailutulosten perusteella Pienen Pyhäveden veden laadun ja ekologisen tilan säilyttämiseksi tehty esitys niistä toimenpiteistä, jotka ovat jatkossa tarpeen Pienen Pyhäveden veden laadun ja ekologisen tilan turvaamiseksi, vasta vuona 2019 eli myöhään. Liikenneviraston hakemuksesta vireille pannussa asiassa ei kuitenkaan ole esitetty vaatimuksia uhkasakon tuomitsemisesta eikä asiassa ole siitä kyse.

Tarkkailutulosten perusteella Pieneen Pyhävedeen on tiehankkeesta johtuen kulkeutunut maaperään kertyneitä liukoisia suoloja, kiintoaineita ja ravinteita tiealueelta kuivatusvesien johtamisen kautta aikaisempaa runsaammin. Valtatien 5 parannus on vuosien 2010 ja 2011 keväänä aiheuttanut kiintoainekuormitusta Pieneen Pyhävedeen laskeviin ojiin. Lisäksi tieltä on huuhtoutunut ojiin kloridia, sulfaattia, ravinteita ja metalleja. Myöhemminkin ojien alapuolisissa pisteissä pitoisuudet ovat olleet ajoittain yläpuolista pistettä suurempia. Eroosion aiheuttamaa kiintoainekuormitusta on saatu vähenemään, kun tietyömaan eroosiosuojaukset ja nurmetukset on toteutettu.

Vaikka kiintoainepitoisuudet ovat laskeneet tarkkailun kuluessa, kloridin ja sulfaatin pitoisuuksissa on havaittu kohonneita pitoisuuksia myös vuosina 2015 ja 2016. Arviota kiintoaineen liikkeelle lähdöstä erityisesti rakentamisaikojen poikkeuksellisen suurten valuntojen johdosta on pidettävä oikeana. Hakemuksessa esitetty arvio eroosion aiheuttaman kiintoainekuormituksen vähentämisestä tien eroosiosuojausten ja nurmetusten vaikutuksesta on arvioitava paikkansapitäväksi.

Hakemuksessa esitetty selvitys osoittaa, että tien suolaus voi edelleen aiheuttaa kohonneita kloridipitoisuuksia ojissa. Ojavesistä mitatut kloridin pitoisuuksien vuosikeskiarvot ovat kuitenkin selvityksen perusteella pääasiassa olleet Hulevesioppaassa esitetyn vuosikeskiarvon tasolla. Hulevesien suolat ovat hieman nostaneet Pienen Pyhäveden kloridipitoisuuksia, mutta pintavedestä ja syvänteistä mitattujen pitoisuuksien välinen ero on ollut tarkkailutulosten perusteella niin vähäinen, ettei pysyvää Pieneen Pyhäveden kerrostuneisuutta ole aiheutunut, eikä suolaantuminen ole estänyt täyskierron tapahtumista järvestä. Vaikka Pieneen Pyhäveden kloridipitoisuus on ollut hieman koholla luontaisesta tasosta

jo ennen valtatie 5 parannushanketta, on se hankkeen jälkeenkkin säilynyt vesieläöstölle ja veden käytölle haitattomalla tasolla.

Saadun selvityksen mukaan vuonna 2019 julkaistussa kolmannen vesienhoitokauden luokituksessa Pienen Pyhäveden ekologinen tila on noussut tyydyttävästä hyvään. Vesimuodostuman tila on kuitenkin edelleen huonompi kuin ennen tienparannushankkeen toteuttamista arvioidulla ensimmäisellä vesienhoitokaudella. Ensimmäisen ja kolmannen vesienhoitokauden luokittelussa on kuitenkin saatavilla olevan selvityksen mukaan ollut merkittäviä eroavuuksia, joten myöskään tila-arvioinnit eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia. Ensimmäisen vesienhoitokauden jälkeisen Pienen Pyhäveden vesimuodostuman tyypittelyn muutoksen seurauksena Pienen Pyhäveden luokittelukriteerit muuttuivat kireämmiksi, mikä on osaltaan vaikuttanut toisen ja kolmannen kauden arviontien lopputuloksiin. Tämän lisäksi ensimmäisen ja toisen kauden arviointi on perustunut huomattavasti kolmatta kautta suppeampaan aineistoon. Siten ensimmäisen ja toisen kauden arvioinnit ovat olleet huomattavasti epäluotettavampia kuin kolmannen kauden arviointi. Mikäli Pienen Pyhäjärven ekologista tilaa tarkastellaan ensimmäisellä ja kolmannella kaudella vastaavien luokittelumuuttujien (kokonaisfosfori-, kokonaistyppi- ja klorofyllipitoisuus vesienhoitokaudella ensimmäisen vesienhoitokauden mukaisen matalan humusjärven tyypiteltynä) mukaisesti, Pienestä Pyhäjärvestä kolmannella vesienhoitokaudella mitatut fosfori-, typpi- ja klorofyllipitoisuudet kuvastavat erinomaista tilaluokkaa.

Edellä esitetyn perusteella hallinto-oikeus katsoo, että Pienen Pyhäjärven vedenlaatu ja ekologinen tila täyttää sille hallintopakkopäätöksessä määrätyt vähimmäistavoitteet. Hakemuksessa esitettyä arviota siitä, että edellytykset vesistön tilan pysymiseen hyvällä tasolla ovat jatkossa olemassa ja aluehallintoviraston valituksenalaisen päätöksen perusteluissa esitettyä arviota siitä, että järven ekologisen tilan edelleen kohenemiseen ovat jatkossa olemassa, on pidettävä oikeana

Suomen ympäristökeskuksen kehittämän VEMALA-kuormitusmallin mukaan keskeisin yksittäinen kuormittaja järvessä on peltoviljely. Tienhoidon osuutta ei mallissa ole arvioitu, mutta valtatie 5:n sijainti vesistön valuma-alueella on voinut vuosikymmenien kuluessa vaikuttaa osaltaan Pienen Pyhäveden vedenlaatuun.

Kun otetaan huomioon valtatie 5 rakennushankkeesta kulunut aika ja tiealueen hulevesikuormituksen aiheuttama pienehkö vaikutus Pienen Pyhäveden tilaan, järven ja siihen laskevien ojien tarkkailun jatkamiselle ei aluehallintoviraston päätöksestä ilmenevästi ole katsottava olevan perusteita valtatie 5 parannushankkeesta aiheutuneiden vesistövaikutusten vuoksi. Ojien ja järven vedenlaadun tilannetta ei niin ikään ole tarpeen selvittää uudella tarkkailukierroksella, vaikka hakemus onkin toimitettu aluehallintovirastolle myöhään.

Edellä esitetty huomioon ottaen myös luvan hakijan esittämää selvitystä tarpeesta hapettaa tai ilmastaa Pienen Pyhäveden syvänteitä sekä muista mahdollisista kunnostustoimenpiteistä on pidettävä asian selvitettyyn tilaan nähden riittävänä.

Sovelletut oikeusohjeet

Vesilaki (264/1961) 1 luku 15 § 1 ja 3 mom sekä 19 §
Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) 21 §

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Mäntyharjun kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta yleisessä tietoverkossa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **13.7.2023**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden ylituomari Riikka Mäki, lainoppinut hallinto-oikeustuomari Pertti Piippo sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Tuhkanen. Asian on esitellyt Pertti Piippo.

Riikka Mäki

Pertti Piippo

Jaakko Tuhkanen

Toimituskirjan antaja:

Inkeri Eriksson
lainkäyttösihteeri

Jakelu

Päätös ja maksu

Pieni Pyhävesi -yhdistys ry, oikeudenkäyntimaksu 260 euroa
(*Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.*)

Väylävirasto

Itä-Suomen aluehallintovirasto /
Ympäristölupavastuualue

Mäntyharjun kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Mäntyharjun kunnanhallitus

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Kalatalousryhmä

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat

Suomen ympäristökeskus

IE

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaan- nista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Lähetäjä: Eriksson Inkeri (HAO) <inkeri.eriksson@oikeus.fi>

Lähetetty: tiistai 6. kesäkuuta 2023 9.57

Vastaanottaja: Kirjaamo <kirjaamo@mantyharju.fi>

Aihe: Vaasan hallinto-oikeuden päätös 6.6.2023 dnro 00792/20/5201

Hallinto-oikeus lähettää ohessa tiedoksi päätöksensä 6.6.2023 nro 23/0012/1

(Pienen Pyhäveden vesistötarkkailun lopettaminen, Mäntyharju, hakijana Väylävirasto)

Jakelu:

- Mäntyharjun kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
- Mäntyharjun kunnanhallitus

ystävällisin terveisin
med vänliga hälsningar

Inkeri Eriksson
lainkäyttösihteeri / lagskipningssekreterare
Vaasan hallinto-oikeus / Vasa förvaltningsdomstol
PL/PB 204, 65101 Vaasa/Vasa
puh. 029 56 42722
fax 029 56 42760
s-posti inkeri.eriksson@oikeus.fi

Lähetäjä: anja.oinonen@mantyharju.fi
Vastaanottaja: [RP MLI KH Kirjaamo](#)
Aihe: Jakelu Tiedoksi: Vaasan hallinto-oikeuden päätös 6.6.2023 dnro 00792/20/5201_Pienen Pyhäveden vesistötarkkailun lopettaminen, Mäntyharju
Päivämäärä: tiistai 6. kesäkuuta 2023 12:07:01
Liitteet: [Vaasan hallinto-oikeuden päätös 6.6.2023 dnro 00792205201_sähköpostikirje.pdf](#)
[Vaasan haon päätös nro 23-0012-1_Pienen Pyhäveden vesistötarkkailun lopettaminen.pdf](#)

Jakelu: Mäntyharjun kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Mäntyharju on lähettänyt nämä asiakirjat 06.06.2023 12:05:42 asianhallintajärjestelmästä

Asian tiedot :

Tehtävä: 10.03.01.04

Otsikko: Aluehallintoviraston päätöksessä nro 70/2012/2 asetetun velvoitteen 2 mukainen esitys Pienen Pyhäveden vesistötarkkailusta, Mäntyharju

Asiatunnus: MjuDno-2020-384

Valmistelija: Maija Penttilä

Asiakirjan tiedot:

Otsikko: Vaasan hallinto-oikeuden päätös 6.6.2023 dnro 00792/20/5201_sähköpostikirje

Asiakirjatyyppi: kirje

Asiakirjan päiväys: 06.06.2023 10:35:43

Otsikko: Vaasan haon päätös nro 23-0012-1_Pienen Pyhäveden vesistötarkkailun lopettaminen

Asiakirjatyyppi: liite

Asiakirjan päiväys: 06.06.2023 10:35:43